

มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา
Course Specification

รหัสวิชา 0102202 การวิจัยชุมชน
(Community Research)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชุมชน
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0102202

การวิจัยชุมชน

2(1-2-3)

(Community Research)

บูรพาวิชา : ไม่มี

ควบคู่ : ไม่มี

คำอธิบายรายวิชา : แนวคิด กระบวนการ ระเบียบวิธี และเครื่องมือในการวิจัยชุมชน เรียนรู้และฝึกปฏิบัติ งานวิจัยที่สอดคล้องกับโจทย์ปัญหาและความต้องการของชุมชนโดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Concepts, processes, methodologies and tools in community research; learning and practicing based on research on community problems and needs of the community which emphasizing on participatory action research (PAR) approaches

2. ประเภทของรายวิชา

- ☐ ศึกษาทั่วไป
- ☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- ☒ วิชาเอกบังคับ
- ☐ วิชาเอกเลือก
- ☐ วิชาโท
- ☐ วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

อาจารย์ผู้สอน ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

4. ปีการศึกษา/ภาคการศึกษา/กลุ่มผู้เรียน

ปีการศึกษา 2568/ภาคการศึกษาที่ 2/กลุ่มผู้เรียน S101 (นิสิตหลักสูตรการบริหารและพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 2)

5. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

วันที่ 31 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2568

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1.1 เพื่อให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด กระบวนการ ระเบียบวิธี และเครื่องมือในการวิจัยชุมชน

1.2 เพื่อให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยชุมชนที่สอดคล้องกับโจทย์ปัญหาและความต้องการของชุมชนโดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1.3 เพื่อให้นิสิตมีความสามารถและทักษะในการทำวิจัยที่สอดคล้องกับโจทย์ปัญหาและความต้องการของชุมชนโดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย ประเทศ และภูมิภาค และนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/การฝึกงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง
15 ชั่วโมง	เมื่อประเมินเห็นว่านิสิตยังขาดองค์ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือนิสิตต้องการเพิ่มเติมเนื้อหา	30 ชั่วโมง (นิสิตต้องลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษา กรณีตัวอย่าง)	45 ชั่วโมง

หมายเหตุ รายวิชานี้มีการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยมีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา ตลอดจนใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นรายวิชาที่เชื่อมโยงกับการสร้างนวัตกรรมสังคมในชุมชนและส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ และช่องทางในการให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

อาจารย์ประจำรายวิชาแจ้งให้นิสิตทราบเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อและชั่วโมงการให้คำปรึกษา (Office Hours) โดยจะให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ณ ห้อง 13530 (ห้องพักอาจารย์) อาคาร 13 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1-2	- แนะนำรายวิชา - ทบทวนความรู้เกี่ยวกับการวิจัย - แนวคิดและกระบวนการวิจัยชุมชนที่สอดคล้องกับโจทย์ปัญหาและความต้องการของชุมชนโดยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	2	4	- มคอ.3 - บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
3-4	- การกำหนดปัญหา - คำถามวิจัย - วัตถุประสงค์การวิจัย	2	4	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
5	- การทบทวนวรรณกรรม	1	2	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
6	- การออกแบบการวิจัย	1	2	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
7-8	- เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	2	4	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
9	สอบกลางภาค				
10	- การเก็บข้อมูลภาคสนาม	1	2	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
11	- การตรวจสอบข้อมูล	1	2	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
12	- การวิเคราะห์ข้อมูล	1	2	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
13	- การเขียนรายงานวิจัย	1	2	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
14	- การประเมินคุณภาพงานวิจัย	1	2	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
15-16	- การนำเสนอโครงการวิจัยกรณีศึกษาที่ เชื่อมโยงกับการสร้างนวัตกรรมสังคมใน ชุมชน	2	4	- บรรยาย - PowerPoint - อภิปราย - กิจกรรม - การนำเสนอ โครงการวิจัย กรณีศึกษาที่ เชื่อมโยงกับการ สร้างนวัตกรรม สังคมในชุมชน	ผศ.ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ
17-18	สอบปลายภาค				
รวม		15	30		

หมายเหตุ รายวิชานี้มีการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยมีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา ตลอดจนใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นรายวิชาที่เชื่อมโยงกับการสร้างนวัตกรรมสังคมในชุมชนและส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา

- ☒ 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- ☐ 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- ☒ 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ☒ 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- ☒ 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- ☐ 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- ☒ 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- ☒ 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- ☒ 9. ส่งระดับชั้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- ☒ 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- ☐ 11. อื่น ๆ ระบุ .....

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	- การตรงต่อเวลาของนิสิตในการเข้าเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การเข้าร่วมกิจกรรม - ความมีวินัยและความพร้อมเพรียงของนิสิตในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน - ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย - พฤติกรรมการเรียนและการสอบ	สังเกตการมีส่วนร่วม และพฤติกรรมในชั้นเรียน	1-16	10
2	- ความสามารถด้านการคิดของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการตัดสินใจ - การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของนิสิต	งานเดี่ยว	3-14	10
3	- ความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ของนิสิตเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการวิจัยชุมชนและการประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน	สอบระหว่างภาค	9	20
4	- ความสามารถด้านการคิดของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการตัดสินใจ - การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของ	งานกลุ่มและการนำเสนอ	2-16	30

ลำดับ	หัวข้อ/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
	นิสิต			
5	- ความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ของนิสิตเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้าน การวิจัยชุมชนและการประยุกต์ใช้องค์ ความรู้เพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน	สอบปลายภาค	17/18	30
คะแนนรวม				100

วิธีการตัดเกรด ☒ อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
☐ อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

เฉลี่ยว บุรีภักดี และคณะ. (2545). ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

ชาย โพธิ์สีตา. (2550). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์
พับลิชชิ่ง.

ณรงค์ เลื่องประชา. (2542). การวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบัน
ราชภัฏนครปฐม.

จิตยา สุวรรณะชญ. (2531). กรอบแนวคิดทฤษฎีของกระบวนการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางสังคม. กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เทียนฉาย กิระนันท์. (2544). สังคมศาสตร์วิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (ม.ป.ป.). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). การวิจัย การวัด และประเมินผล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทาง
การศึกษาและจิตวิทยา มศว. ประสานมิตร.

ภัทรา นิคมานนท์. (2544). การวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
จันทระเกษม.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วินัส พิฆาณชัย และสมจิต วัฒนาชยากุล. (2542). สถิติสำหรับนักสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สากล จริยวิทยานนท์. (2539).ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สิทธิณัฐ ประพุทธินิติสาร. (2545). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : แนวคิดและแนวปฏิบัติ

- (PARTICIPATORY ACTION RESEARCH : CONCEPTS AND PRACTICE). กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2532). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- Blalock, I I.M. (1972). **Social Statistics**. New York : McGraw-Hill.
- Doby, J.T. (1967). **An Introduction to Social Research**. New York : Appleton Century-Crofts.
- Goldstien, Harvey. I. (1987). **Multilevel Models in Educational and Social Research**. New York :Oxford University Press.
- Mikkelsen, Britha. (1995). **Methods for Development Work and Research : A Guide for Practitioners**. SAGE Publications London.
- Nachmias, C. and Nachmias, C. (1981). **Research Methods In Social Sciences**. New York : St. Martins's Press.
- Schuessler, Karl. (1968). **Social Research Method**. Bangkok :Thammasat University.
- Whyte, W.F. (1991). **Participatory Action Research**. SAGE Publications London.